

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

5. Ehlers C. L., Frank D. J. Kupfer Social Zeitgebers and biological Rhythms: a unified approach to understand the Etiology of depression // *JAMA Psychiatry*. № 45. P. 948–952.
6. Eisenberger R. Learned industriousness // *Psychological Review*, № 99. 1992. P. 248–267.
7. Gollwitzer P. M. Implementation intentions and effective goal pursuit // *Journal of Personality and Social Psychology*. № 73. 1997. P. 186–199.
8. Kuhl J., Goshke T. A theory of action control: mental subsystems, modes of control and volitional conflict-resolution strategies // *Volition and Personality: action versus state orientation*. 1994. P. 93–124.
9. Lindsley D. H., Brass D. J., Thomas J. B. (1995) Efficacy-performing spirals: A multilevel perspective // *Academy of management review*, 20(3), 645–678.
10. Pychyl T. A., Flett G.L. Procrastination and self-regulatory failure: an introduction to the special issue // *Journal of Rational-Emotive & Cognitive Behavioral Therapy*. 2012. № 30(4). P. 203–212.
11. Steel P. The nature of procrastination: A meta-analytic and theoretical review of quintessential self-regulatory failure // *Psychological Bulletin*, 2007, 133(1), 65–94.
12. Van Eerde W. Procrastination: self-regulation in initiating aversive goals // *Applied Psychology: An International Review*. 2000. № 49. P. 372–389.

Ключові слова: прокрастинація, особистість, вольова саморегуляція.
Key words: procrastination, personality, volitional self-regulation.

ТАШМАТОВ ВЯЧЕСЛАВ АБДУЛЛАЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
 доцент кафедри психології, кандидат психологічних наук*

ПРОФЕСІЙНА ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УМОВАХ ВІЙНИ

Професійна психологічна підготовка є однією з найважливіших функцій процесу психологічного забезпечення служби в Національній поліції України. Її мета полягає у забезпеченні психологічної готовності поліцейських до виконання службових завдань у складних та стресових умовах, особливо в умовах війни [2].

Професійна психологічна підготовка здійснюється в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання та в Центрах первинної професійної підготовки поліцейських Міністерства внутрішніх справ України. До цього процесу безпосередньо задіяні як професійні психологи, що викладають психологію, як науку, так і викладачі спеціальних дисциплін, які акцентують увагу на набутті практичних психологічних навичок поліцейської діяльності.

Тут ми можемо розглянути характерні приклади професійної психологічної підготовки поліцейських. Так при підготовці патрульних поліцейських акцент робиться на психологічних особливостях виконання функцій по:

- А) забезпеченню громадського (публічного) порядку;
- Б) забезпеченню безпеки дорожнього руху;
- В) наданню відповідної допомоги людям, які внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

При підготовці дільничних офіцерів поліції робиться акцент на психологічних особливостях виконання функцій по:

А) недопущенню вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень на закріпленій території;

Б) проведенню профілактичних заходів серед населення, в тому числі серед осіб раніше засуджених, осіб, що вчинили домашнє насильство та інших категорій;

В) розгляду заяв та повідомлень громадян, юридичних осіб, представників органів державної влади та місцевого самоврядування;

Г) збору матеріалів про адміністративні правопорушення та їх розгляду.

При підготовці співробітників кримінальної поліції в більшій мірі звертається увага на психологічних особливостях:

А) проведення заходів по розкриттю вчинених кримінальних правопорушень;

Б) проведення оперативно-розшукових заходів;

В) розшуку осіб, що переховуються від органів досудового розслідування чи суду.

При підготовці слідчих акцент робиться на психологічних особливостях:

А) проведення заходів по розкриттю та досудовому розслідуванню кримінальних правопорушень;

Б) проведення окремих процесуальних дій під час досудового розслідування кримінальних правопорушень;

В) взаємодії з різними учасниками кримінального процесу (адвокат, експерт, свідок, прокурор та інші).

Але ми також обов'язково повинні відзначити, що український поліцейський, незалежно від спеціального звання чи посади, на всій території нашої держави, незалежно від часу та місця знаходження, повинен бути психологічно готовим до:

- затримання особи, яка явно вчиняє дії, що загрожують життю або здоров'ю людей, громадській безпеці та безпеці країни. Тут потрібні, як суто тактико-спеціальні так і психологічні навички по застосуванню вогнепальної зброї, спеціальних засобів та заходів фізичного впливу. Особливо це стосується воєнного сьогодення України;

- щодо надання людям домедичної допомоги, в тому числі постраждалим від військових дій;

- здійсненню можливих організаційних, рятувальних та інших заходів під час надзвичайних ситуацій [1].

Методи професійної психологічної підготовки поліцейських включають тренування з розвитку особистісних якостей, таких як самоконтроль, рефлексія, емоційна стійкість, спроможність до самоактуалізації та творчості. Також до методів психологічної підготовки відносяться тренінги з підвищення рівня комунікації, тимчасового зняття стресу,

підвищення мотивації до виконання службових обов'язків, зниження ризику психологічної травми в результаті зустрічі з екстремальними ситуаціями.

Професійна психологічна підготовка також включає в себе підготовку до виконання конкретних службових завдань, що пов'язані з маніпулюванням експертними знаннями, підвищенням ефективності спілкування з громадянами, підготовкою до переговорів зі злочинцями, в тому числі що утримують заручників, до проведення різноманітних слідчих дій.

Психологічна підготовка є важливою складовою процесу формування та підтримки професійної компетентності поліцейських України. Основні методи психологічної підготовки включають:

Тренінги – спеціально розроблені навчальні програми, які сприяють формуванню необхідних навичок та умінь, а також розвитку певних особистісних якостей. Тренінги можуть бути спрямовані на розвиток комунікативних навичок, навичок управління конфліктами, зниження стресу тощо. Їх можемо проводити як індивідуально, так і в групах. Індивідуальні тренінги дозволяють більш детально розглянути питання, які стосуються конкретного поліцейського, а також спрямовані на розвиток індивідуальних навичок та вмінь. Групові, сприяють формуванню комунікативної компетенції, навичок співпраці та колективної роботи.

Курси лекцій – такий метод передбачає проведення лекцій з психології, спеціальних аспектів конкретних функцій поліції, профілактики професійного вигорання та інших тем, які можуть бути корисними для поліцейських України.

Індивідуальні консультації – психологи та викладачі спеціальних дисциплін можуть працювати з поліцейськими індивідуально, надаючи їм допомогу в розв'язанні конкретних проблем, з якими вони зіткнулися у своїй професійній діяльності.

Групові заняття – такі заняття можуть включати дебати, дискусії, тренінги з комунікації тощо, де поліцейські можуть обмінюватися думками та досвідом, спілкуватися зі своїми колегами та знаходити шляхи вирішення певних проблем.

Симуляційні тренажери – цей метод полягає в використанні спеціального обладнання для створення віртуальних ситуацій, в яких можуть опинитися поліцейські.

Імітаційна підготовка, яка базується на використанні спеціально обладнаних тренувальних майданчиків, що імітують реальні ситуації. Цей метод дозволяє поліцейським у практичних умовах відпрацювати навички та вміння, що є важливим у забезпеченні ефективності їхньої роботи, допомагають поліцейським у підвищенні ефективності роботи в екстремальних умовах, в тому числі і в умовах війни.

Професійна психологічна підготовка в поліції відіграє важливу роль у формуванні компетентності поліцейських та підвищенні їхньої професійної майстерності. На нашу думку кваліфікація професійної психологічної підготовки поліцейського є перетворення звичайної людини – в людину персистентну, як здатна у складний

час військового стану акумулювати, накопичувати і тривалий час утримувати в собі життєстійкі властивості і якості, навіть у несприятливих обставинах або в ситуаціях, що не сприяють особистісному росту [3].

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40–41 (9 жовтня). – Стор. 1970. – Ст. 379.
2. Наказ МВС України від 06.02.2019 № 88 «Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19#top>
3. Персистентність як центральна проблема психології особистості / М. А. Крюкова, В. А. Ташматов / Вісник Одеського національного університету. Серія: Психологія. Том 19. Випуск 1(31). 2014. – Одеса : «Астропрінт», 2014. – С. 152–158.
4. Психологічна та фізична готовність особистості до дій в екстремальних ситуаціях : практичний посібник / В. П. Остапович, В. Г. Бабенко, Л. А. Кириєнко // за ред. В. О. Криволапчука. – Київ : ДНДІ МВС України, 2016. – 84 с.

Ключові слова: професійна психологічна підготовка, поліцейська діяльність, компетентність поліцейських, психологічна готовність.

Key words: professional psychological training, police activity, competence of police officers, psychological readiness.

ТРЕТЬЯКОВА ТЕТЯНА МИКОЛАЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри психології, кандидат політичних наук, доцент*

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ОСМИСЛЕННЯ ЯВИЩА ЕМОЦІЙ

Проблема наукового дослідження сфери емоцій не тільки на сьогоднішній день, але і в минулі часи є досить затребуваною, оскільки знання про складну природу людини, її емоційних глибинних переживань дає багато відповідей щодо розуміння соціальної взаємодії суспільних відносин. А це питання є фундаментальним, оскільки воно забезпечує якість функціонування та розвитку соціальної системи.

Складність людської природи, визначається не тільки фізіологічною та психологічною детермінантою, але і соціальною та духовною. Душа та людська психіка надзвичайно складні системи, які неможливо пояснити не лише з огляду однієї теорії, але і з огляду цілих груп теорій. Тому задля глибинного розуміння явища емоцій та емоційних процесів використовуються і біологічні, фізіологічні, психологічні та соціокультурні наукові теорії.

Калашнікова Людмила Володимирівна	
Соціальні практики забезпечення життя: особистісний вимір	217
Яковлева Лілія Іванівна	
Делегітимація влади як глобальний виклик XXI століття	221
Каретна Ольга Олександрівна	
Проблеми взаємовідносин молоді та старшого покоління	223
Шмаленко Юлія Іванівна	
Використання інформаційно-психологічних операцій (ІПСО) у сучасній війні в Україні	226
Яценко Микола Анатолійович	
Дослідження сфери освіти на територіях, що постраждали внаслідок війни	229
Барасій Віта Юрійвна	
Розвиток соціальних мереж: синергія демократії та технологій	232
Безуглова Валерія Дмитрівна	
Комунікація у системі «населення-влада» під час криз: досвід України	235
Білий Веніамін Сергійович	
Виборчі та парламентські дебати: медіа-скандали vs. раціональна комунікація	239
Івановський Віктор Віталійович	
Система економічної демократії: синергія політичної науки та економічної теорії	241
Фартушний Дмитро Сергійович	
Ситуація вибору та електоральний вибір в Україні	243

СЕКЦІЯ 6

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ОСОБИСТОСТІ ТА СОЦІУМУ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ

Цільмак Олена Миколаївна	
Психотехнології для регуляції та проживання стану тривоги	247
Корнута Людмила Михайлівна	
Створення психологічної безпеки в команді: роль лідера	252
Короход Ясміна Джанівна,	
Татьянчиков Андрій Олександрович	
Деякі базові техніки гештальт-терапії для розвитку особистості	254
Лазор Катерина Петрівна	
Соціальна криза самоідентифікації особистості	257
Лісовенко Анна Федорівна	
Причини та методи корекції прокрастинації особистості	260
Ташматов Вячеслав Абдуллайович	
Професійна психологічна підготовка поліцейських в умовах війни	264